

KANSALLISET SEIKAT PUOLUE- JA VALTIORAKENNUSTYÖSSÄ

*Puolueen Keskuskomitean hyöäksymät teesit
VKP(b):n XII edustajakokoukselle*⁵⁸

I

1. Kapitalismin kehitys toi jo viime vuosisadalla esille tendenssin tuotanto- ja vaihtotapojen kansainvälistymiseen, kansallisen sulkeutuneisuuden häviämiseen, kansojen taloudelliseen lähentymiseen ja valtaviin alueiden yhdistymiseen vähitellen yhdeksi ehyeksi kokonaisuudeksi. Kapitalismin myöhempi kehitys, maailmanmarkkinain kehittyminen, suurten meri- ja rautatieyhteyksien luominen, pääoman maastavienti y.m. yhä voimistuttivat tätä tendenssiä sitoen mitä erilaisimmat kansat yhteen kansainvälisen työnjaon ja kaikinpuolisen keskinäisen riippuvaisuuden siteillä. Mikäli tämä prosessi on heijastanut tuotantovoimien jättiläismäistä kehitystä, mikäli se on helpottanut kansallisen eristyneisyyden ja eri kansojen etujen vastakohtaisuuden poistamista, se on ollut ja jää edistykseksi prosessiksi, sillä se valmistaa aineellisia edellytyksiä tulevalle sosialistiselle maailmantaloudelle.

2. Mutta tämä tendenssi kehittyi omalaatuisissa muodoissa, jotka eivät lainkaan vastaa sen sisäistä

historiallista tarkoitusta. Kansojen keskinäinen riippuvaisuus ja alueiden taloudellinen yhdistyminen rakentuivat kapitalismin kehityksen kulussa ei kansojen yhteistyöskentelyn pohjalla tasavertaisina osapuolina, vaan siten, että toiset kansat alistivat toisia alaisikseen, kehittyneemmät kansat sortivat ja riistivät vähemmän kehittyneitä kansoja. Siirtomaaryöstöt ja -valtaukset, kansallisuussorto ja kansallisen tasa-arvoisuuden puute, imperialistinen mieli- ja väkivalta, siirtomaorjuus ja kansallinen oikeudettomuus, vihdoin „sivistys“-kansojen taistelu keskenään herruudesta „sivistymättömien“ kansojen yli,—sellaisia ovat ne muodot, joiden puitteissa kansojen taloudellisen lähentymisen prosessi tapahtui. Sen vuoksi kasvoi yhdistymistendenssin ohella tendenssi tämän yhdistämisen väkivaltaisten muotojen hävittämiseen, taistelu sorrettujen siirtomaiden ja riippuvaisten kansallisuuksien vapauttamiseksi imperialistisesta sorrosta. Mikäli tämä toinen tendenssi on merkinnyt sorrettujen joukkojen suutumusta imperialistisia yhdistämissuotoja vastaan, mikäli se on vaatinut kansojen yhdistämistä yhteistyöskentelyn ja vapaaehtoisen liiton perusteilla, se on ollut ja jää edistykselliseksi tendenssiksi, sillä se valmistaa henkisiä edellytyksiä tulevalle sosialistiselle maailmantaloudelle.

3. Monikansallisten porvarillisten valtioiden historia viime puolivuosisadan kuluessa on näiden kapitalismille ominaisissa muodoissa ilmenevien kahden perustendenssin välistä taistelua. Sovittamaton ristiriita näiden tendenssien välillä kapitalistisen kehityksen puitteissa on ollut porvarillisten siirtomaavaltioiden sisäisen vararikkoutuneisuuden ja elimellisen epä-

vakaisuuden pohjana. Väistämättömät selkkaukset tällaisten valtioiden sisällä ja kiertämättömät sodat tällaisten valtioiden kesken; vanhojen siirtomaavaltioiden hajoaminen ja uusien muodostuminen; siirtomaiden uusi tavoittelu ja monikansallisten valtioiden uusi luhistuminen, mikä johtaa maailman valtiollisen kartan uuteen tarkistukseen,—sellaisia ovat tämän perusristiriidan tulokset. Toisaalta entisen Venäjän, Itävalta-Unkarin ja Turkin hajoaminen, toisaalta sellaisten siirtomaavaltioiden kuin Iso-Britannian ja entisen Saksan historia; vihdoin imperialistinen „suur“-sota sekä siirtomaa- ja vajaa-oikeudellisten kansojen vallankumousliikkeen kasvu,—kaikki nämä ja muut samantapaiset tosiasiat puhuvat selvää kieltä monikansallisten porvarillisten valtioiden epävakaisuudesta ja kestäättömyydestä.

Sovittamaton ristiriita kansojen taloudellisen yhdistymisprosessin ja tämän yhdistämisen imperialististen keinojen välillä on näin ollen aiheuttanut porvariston kykenemättömyyden, avuttomuuden ja voimattomuuden kansallisuuskysymyksen oikean ratkaisutavan löytämisessä.

4. Meidän puolueemme on huomionnut nämä seikat asettaessaan politiikkansa perustaksi kansallisuuskysymyksessä kansakuntain itsemääräämisoikeuden, kansojen oikeuden itsenäiseen valtiolliseen olemassaoloon. Jo olemassaolonsa ensi päivinä, ensimmäisessä edustajakokouksessaan (vuonna 1898), jolloin kapitalismin ristiriidat kansallisuuskysymyksen alalla eivät vielä olleet ehtineet tulla näkyviin tyhjentävän selvästi, puolue tunnusti kansallisuuksille tämän kiistämättömän oikeuden. Myöhemmin se on vahvistanut muut-

tumattomasti kansallisuusohjelmansa edustajakokouksensa ja konferenssiensa erikoispäätöslauselmissa ja -päätöksissä aina Lokakuun kumoukseen saakka. Imperialistinen sota ja siihen liittynyt mahtava vallankumousliike siirtomaissa antoivat vain uuden vahvistuksen puolueen päätöksille kansallisuuskysymyksessä. Näiden päätösten sisältö on siinä, että niissä:

a) hylätään päättäväisesti kaikki ja kaikenlaiset pakoittamismuodot kansallisuuksien suhteen;

b) tunnustetaan kansojen tasa-arvo ja suvereenisuus oman elämänsä järjestämisessä;

c) tunnustetaan oikeaksi se väite, että kansojen luja yhdistyminen voidaan toteuttaa vain yhteistyökentelyn ja vapaaehtoisuuden pohjalla;

d) julistetaan sitä totuutta, että tällaisen yhdistymisen toteuttaminen on mahdollista vain pääoman vallan kukistamisen tuloksena.

Toiminnassaan puolueemme on asettanut väsymättä tämän kansallisen vapautuksen ohjelman sekä tsarismin avointa sortopoliittikkaa että menshevikkien ja eserrien puolinaista, puoli-imperialistista politiikkaa vastaan. Kun tsarismin venäläistämispoliittikka kaivoi kuilun tsarismin ja entisen Venäjän eri kansallisuuksien välille ja menshevikkien ja eserrien puoli-imperialistinen politiikka johti näiden kansallisuuksien parhaiden ainesten luopumiseen kerenskiläisyydestä, niin meidän puolueemme vapautuspolitiikka hankki puolueellemme näiden kansallisuuksien laajojen joukkojen myötätunnon ja kannatuksen niiden taistelussa tsarismia ja Venäjän imperialistista porvaristoa vastaan. Tuskinpa voidaan epäillä sitä, etteikö tämä myötätunto ja kannatus olisi ollut yksi niitä ratkaisevia

seikkoja, jotka määräsivät puolueemme voiton Lokakuun päivinä.

5. Lokakuun vallankumous teki käytännölliset johtopäätökset puolueemme päätöksistä kansallisuuskysymyksessä. Kukistettuaan kansallisuussorron huomattavimpien ylläpitäjien — tilanherrain ja kapitalistien vallan ja nostettuaan valtaan proletariaatin Lokakuun vallankumous murskasi yhdellä iskulla kansallisuussorron kahleet, mullisti kansojen väliset vanhat suhteet, katkoi vanhan kansallisuusvihan juuret, raivasi maaperän kansojen yhteistyöskentelylle ja hankki venäläiselle proletariaatille sen toiskansallisten veljien luottamuksen ei ainoastaan Venäjällä, vaan myöskin Euroopassa ja Aasiassa. Tuskin tarvitsee todistella, että ilman tätä luottamusta venäläinen proletariaatti ei olisi kyennyt voittamaan Koltshakia ja Denikiniä, Judenitshia ja Wrangelia. Toiselta puolen on varmaa, että sorretut kansallisuudet eivät olisi voineet saavuttaa vapautustaan, ellei Venäjän keskuksessa olisi pystytetty proletariaatin diktatuuria. Kansallisuusviha ja kansalliset yhteenotot ovat kiertämättömiä, väistämättömiä, niin kauan kun vallassa on pääoma, niin kauan kun entisen „hallitsevan“ kansakunnan pikkuporvaristo ja ennen kaikkea talonpoikaisto, jotka ovat natsionalististen ennakkoluulojen vallassa, seuraavat kapitalisteja; ja päinvastoin, kansallinen rauha ja kansallinen vapaus voidaan pitää taattuina, jos talonpoikaisto ja muut pikkuporvarilliset kerrokset seuraavat proletariaattia, s.o. jos proletariaatin diktatuuri on turvattu. Sen vuoksi Neuvostojen voitto ja proletariaatin diktatuurin pystyttäminen ovat se pohja ja perustus, jolle voidaan

rakentaa kansojen veljellinen yhteistyöskentely yhteinäisessä valtioliitossa.

6. Mutta Lokakuun vallankumouksen tulokset eivät rajoitu kansallisuussorron hävittämiseen, maaperän luomiseen kansojen yhdistymistä varten. Kehityksensä kulussa Lokakuun vallankumous on muokannut myöskin tämän yhdistymisen muodot, viitoittanut ne peruslinjat, joiden mukaan tulee rakentua kansojen yhtymisen yhdeksi liittovaltioksi. Vallankumouksen ensi kaudella, jolloin eri kansallisuuksien työtätekevät joukot tunsivat ensi kertaa olevansa itsenäisiä kansallisia suureita ja jolloin ulkomaisen interventio uhka ei ollut vielä realisena vaarana, kansojen yhteistyöskentelyllä ei ollut vielä täysin määrättyä, tiukasti vakiintunutta muotoa. Kansalaissodan ja interventio kaudella, jolloin kansallisten tasavaltojen sotilaallisen itsepuolustuksen edut kohosivat etutilalle ja taloudellisen rakennustyön kysymykset eivät vielä olleet päiväjärjestyksessä, tämä yhteistyöskentely sai sotilaallisen liiton muodon. Vihdoin, sotaa seuranneella kaudella, jolloin sodan hävittämien tuotantovoimien kuntoonpalauttamisen kysymykset tulivat ensivuoroiksi, täydennettiin sotilaallista liittoa taloudellisella liitolla. Kansallisten tasavaltojen yhdistyminen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi on yhteistyöskentelyn muotojen kehityksen päättävä vaihe; tällä kertaa tuo yhteistyöskentely on luonteeltaan kansojen sotilaallista, taloudellista ja poliittista yhdistymistä yhtenäiseksi monikansalliseksi Neuvostovaltioksi.

Proletariaatti on täten löytänyt neuvostojärjestelmässä avaimen kansallisuuskysymyksen oikeaan ratkaisuun, se on löytänyt siinä tien lujan monikan-

sallisen valtion järjestämiseen kansallisen tasa-arvoisuuden ja vapaaehtoisuuden pohjalla.

7. Mutta avaimen löytäminen kansallisuuskysymyksen oikeaan ratkaisuun ei vielä merkitse sen täydellistä ja lopullista ratkaisemista eikä tämän ratkaisun loppuun saakka suorittamista sen käytännöllis-konkreettisen toteuttamisen mielessä. Loka-kuun vallankumouksen nostaman kansallisuusohjelman oikeata toteuttamista varten on vielä välttämättä voitettava ne esteet, jotka olemme saaneet perinnöksi eletyiltä kansallisuussorron kaudelta ja joita ei voida voittaa lyhyessä ajassa eikä yhdellä iskulla.

Tämä perintö ilmenee ensinnäkin suurvaltalaisen chauvinismin jätteinä, chauvinismin, joka on heijastusta isovenäläisten aikaisemmasta etuoikeutetusta asemasta. Nämä jätteet elävät vielä neuvostotoimittajaimme mielissä sekä keskuksessa että paikkakunnilla, ne ovat pesiytyneet valtiovirastoihimme sekä keskuksessa että paikkakunnilla, niitä vahvistavat „uudet“ smenovehilaiset⁵⁹ suurvenäläis-chauvinistiset tuulahdukset, jotka voimistuvat uuden talouspolitiikan yhteydessä yhä enemmän. Käytännössä ne ilmenevät venäläisten neuvostovirkamiesten pöyhkeän ylenkatseellisena ja tunnottoman byrokraattisena suhtautumisena kansallisten tasavaltojen vaatimuksiin ja tarpeisiin. Monikansallinen Neuvostovaltio voi tulla todella lujaksi ja kansojen yhteistyöskentely siinä todella veljelliseksi vain siinä tapauksessa, että nämä jätteet hävitetään valtiovirastoistamme päättäväisesti ja lopullisesti. Sen vuoksi päättäväinen taistelu suurvenäläisen chauvinismin jätteitä vastaan on puolueemme ensimmäinen päiväjärjestyksessä oleva tehtävä.

Tämä perintö ilmenee toiseksi Tasavaltojen Liiton kansallisuuksien tosiasiallisen, s.o. taloudellisen ja kulttuurisen tasa-arvoisuuden puuttumisessa. Loka-kuun vallankumouksen kautta saavutettu kansallisuuksien oikeudellinen yhdenvertaisuus on kansojen suuri voitto, mutta se ei sinänsä ratkaise kansallisuuskysymystä kokonaisuudessaan. Useat tasavallat ja kansat, jotka eivät ole lainkaan tai miltei lainkaan läpikäyneet kapitalismia, joilla ei ole lainkaan tai miltei lainkaan omaa proletariaattia ja jotka ovat tämän takia jääneet jälkeen taloudellisessa ja kulttuurisessa suhteessa, eivät kykene täydellisesti käyttämään hyväkseen kansallisen tasa-arvoisuuden niille suomia oikeuksia ja mahdollisuuksia, eivät pysty kohoamaan korkeammalle kehitysasteelle ja siten saavuttamaan edellemenneitä kansallisuuksia ilman ulkoapäin tulevaa tehokasta ja jatkuvaa apua. Tämän tosiasiallisen tasa-arvoisuuden puuttumisen syyt piilevät ei ainoastaan näiden kansojen historiassa, vaan myöskin tsarismien ja Venäjän porvariston politiikassa, jotka pyrkivät muuttamaan reunamaat yksinomaan raaka-ainealueiksi, joita teollisesti kehittyneet keskusalueet riistävät. On mahdotonta voittaa tätä tasa-arvoisuuden puutetta lyhyessä ajassa, on mahdotonta poistaa tätä perintöä vuodessa tai kahdessa. Puolueemme X edustajakokous jo sanoi, että „tosiasiallisen kansallisen tasa-arvoisuuden puutteen poistaminen on pitkäaikainen prosessi, joka vaatii sitkeää ja itsepintaista taistelua kansallisuussorron ja siirtomaorjuuden kaikkia jätteitä vastaan“⁶⁰. Mutta se on ehdottomasti voitettava. Ja se voidaan voittaa ainoastaan siten, että venäläinen proletariaatti antaa

tehokkaasti ja jatkuvasti Liiton takapajulle jääneitä kansoja niiden talouden ja kulttuurin kehittämässä. Ilman tätä ei voida luottaa kansojen oikean ja kestäväⁿ yhteistyöskentelyn järjestymiseen yhtenäisen liittovaltion puitteissa. Sen vuoksi taistelu kansallisuuksien tosiasiallisen tasa-arvoisuuden puutteen poistamiseksi, taistelu takapajulle jääneiden kansojen kulttuurisen ja taloudellisen tason kohottamiseksi on puolueemme toinen päiväjärjestyksessä oleva tehtävä.

Tämä perintö ilmenee vihdoin natsionalismin jätteinä monien kansojen keskuudessa, jotka ovat kokeneet kansallisuussorron raskaan ikeen eivätkä ole vielä ehtineet vapautua entisten kansallisten loukkausten aiheuttamasta tunteesta. Näiden jätteiden ilmauksena käytännössä on entisten sorrettujen kansojen määrätynlainen kansallinen vieraantuneisuus ja täydellisen luottamuksen puute venäläisiltä lähtöisin olevia toimenpiteitä kohtaan. Eräissä tasavalloissa, joissa on useampia kansallisuuksia, tämä puolustautuva natsionalismi muuttuu usein kuitenkin hyökkääväksi natsionalismiksi, voimakkaamman kansallisuuden kiihkeäksi chauvinismiksi, joka suuntautuu näiden tasavaltojen heikkoja kansallisuuksia vastaan. Gruusialainen chauvinismi (Gruusiassa), joka kohdistuu armenialaisia, osetiineja, adzhareja ja abhazialaisia vastaan; azerbaidzhanilainen chauvinismi (Azerbaidzhanissa), joka kohdistuu armenialaisia vastaan; uzbekialainen chauvinismi (Bukharassa ja Horezmissa), joka kohdistuu turkmeneja ja kirgiisejä vastaan,— kaikki nuo chauvinismin lajit, joita vielä edistävät uuden talouspolitiikan ja kilpailun olot, ovat mitä suurin

paha, mikä uhkaa muuttaa eräät kansalliset tasavallat eripuraisuuksien ja juonittelun areenaksi. Sanomattakin on selvää, että kaikki nämä ilmiöt jarruttavat kansojen tosiasiallista yhdistymistä yhtenäiseksi valtioliitoksi. Mikäli natsionalismin jätteet ovat omalaa- tuinen puolustusmuoto suurvenäläistä chauvinismia vastaan, niin päättäväinen taistelu suurvenäläistä chauvinismia vastaan on varmin keino natsionalististen jätteiden voittamiseksi. Mikäli taas nämä jätteet muuttuvat paikalliseksi chauvinismiksi, joka on suunnattu heikkoja kansallisia ryhmiä vastaan eri tasavalloissa, niin suoranainen taistelu niitä vastaan on puolueen jäsenten velvollisuus. Sen vuoksi taistelu natsionalistisia jätteitä ja ennen kaikkea näiden jätteiden chauvinistisia muotoja vastaan on puolueemme kolmas päiväjärjestyksessä oleva tehtävä.

8. Eräänä vanhan perinnön räikeänä ilmauksena on pidettävä sitä tosiasiaa, että melkoinen osa neuvostovirkailijoita keskuksessa ja paikkakunnilla ei pidä Tasavaltojen Liittoa tasa-arvoisten valtioyksiköiden liittona, jonka tehtävänä on turvata kansallisten tasavaltojen vapaa kehitys, vaan askeleena näiden tasavaltojen likvidoimista kohti, alkuna niin sanotun „yhden ja jakamattoman“ muodostamiseen. Tuomiten tällaisen käsityksen proletaarivastaisena ja taantumuksellisena edustajakokous kehoittaa puolueen jäseniä pitämään valppaasti silmällä sitä, etteivät mielialoiltaan chauvinistiset neuvostovirkamiehet voisi käyttää tasavaltojen yhdistämistä ja komissariaattien yhteensulattamista kansallisten tasavaltojen taloudellisten ja kulttuurielämän tarpeiden hylkimisyrittensä verhona. Komissariaattien yhteensulattaminen

on koe neuvostokoneistolle: jos tämä koe saisi käytännössä suurvaltalaisen suunnan, niin puolueen olisi pakko ryhtyä sellaista vääristelyä vastaan mitä päätäväisimpiin toimenpiteisiin aina eräiden komissariaattien yhteensulattamista koskevan kysymyksen tarkistamiseen asti, kunnes neuvostokoneisto on tullut asianmukaisesti uudestikasvatetuksi siinä hengessä, että se osoittaa tosi proletaarista ja tosi veljellistä huomaavaisuutta pienten ja takapajulle jääneiden kansallisuuksien tarpeita ja vaatimuksia kohtaan.

9. Koska Tasavaltojen Liitto on kansojen yhteiselämän uusi muoto, niiden yhteistyöskentelyn uusi muoto yhtenäisessä liittovaltiossa, jonka puitteissa edelläkuvatut jätteet on hävitettävä kansojen yhteistyöskentelyn prosessissa, niin Liiton ylimmät elimet on rakennettava siten, että ne kuvastaisivat täydellisesti ei ainoastaan Liiton kaikkien kansallisuuksien yleisiä tarpeita ja vaatimuksia, vaan myöskin eri kansallisuuksien erikoisia tarpeita ja vaatimuksia. Sen vuoksi Liiton nykyisten keskuselinten rinnalle, jotka ovat koko Liiton työtätekevien joukkojen edustuksena kansallisuudesta riippumatta, on luotava erikoinen kansallisuuksien edustuselin yhdenvertaisuuden perusteilla. Liiton keskuselinten tällainen rakenne turvaisi täyden mahdollisuuden huomioida herkästi kansojen tarpeita ja vaatimuksia, antaa niille ajoissa tarpeellista apua, luoda täydellisen keskinäisen luottamuksen ilmapiiri ja likvidoida siten edellämainittu perintö kivuttominta tietä.

10. Edelläsanotun perusteella edustajakokous kehottaa puolueen jäseniä saamaan käytännöllisinä toimenpiteinä aikaan sen, että:

a) Liiton ylimpien elinten systeemiin perustetaan erikoinen, poikkeuksetta kaikkia kansallisia tasavaltoja ja kansallisia alueita edustava elin yhdenvertaisuusperustoilla;

b) Liiton komissariaatit rakennetaan sellaisille perustoille, jotka turvaavat Liiton kansojen tarpeiden ja vaatimusten tyydyttämisen;

c) kansallisten tasavaltojen ja alueiden elimet muodostetaan pääasiallisesti paikallisesta väestä, joka taitaa kysymyksessään olevien kansojen kielen ja tuntee niiden elinolot, tavat ja tottumukset.

II

1. Puolueemme järjestöjen kehitys useimmissa kansallisissa tasavalloissa tapahtuu oloissa, jotka eivät ole täysin suotuisia niiden kasvulle ja lujittumiselle. Näiden tasavaltojen taloudellinen takapajuisuus, kansallisen proletariaatin vähälukuisuus, paikallista syntyperää olevien vanhojen puolueytöntekijäkaaderien riittämättömyys tai tyyten puuttuminen, vakavan marxilaisen äidinkielen kirjallisuuden puuttuminen, puoluekasvatustyön heikkous ja vihdoin radikaalisnatsionalististen traditsioiden jätteet, jotka eivät vielä ole ehtineet haihtua,— ovat synnyttäneet paikallisten kommunistien keskuudessa määrätynlaisen poikkeaman kansallisten erikoisuuksien yliarvioimiseen, proletariaatin luokkaetujen aliarvioimiseen, poikkeaman natsionalismiin. Tämä ilmiö on erittäin vaarallinen tasavalloissa, joissa on useita kansallisuuksia ja joissa se voimakkaamman kansallisuuden kommunisteilla saa usein chauvinistisen poikkeaman muodon, minkä kärki on suunnattu heikkojen kansallisuuksien

kommunisteja vastaan (Gruusia, Azerbaidzhan, Bukhara, Horezm). Poikkeama natsionalismiin on vahingollinen siinä suhteessa, että se, jarruttamalla kansallisen proletariaatin vapautumisen prosessia kansallisen porvariston aatteellisen vaikutusvallan alaisuudesta, vaikeuttaa eri kansallisuuksien proletaarien liittämistä yhtenäiseksi internationalistiseksi järjestykseen.

2. Toisaalta se, että niin puolueen keskuselimissä kuin myös kansallisten tasavaltojen kommunististen puolueiden järjestöissäkin on olemassa lukuisasti vanhoja, syntyperältään venäläisiä puoluejohdantekijöitä, jotka eivät tunne näiden tasavaltojen työtätekevien joukkojen tapoja, tottumuksia ja kieltä eivätkä sen vuoksi aina suhtaannu herkästi niiden tarpeisiin,— on synnyttänyt puolueessamme poikkeaman kansallisten erikoisuuksien ja kansallisen kielen väheksymiseen puoluejohdantekijöissä, ylimielisen halveksuvan suhtautumisen näihin erikoisuuksiin, poikkeaman suurvenäläiseen chauvinismiin. Tämä poikkeama on vahingollinen ei ainoastaan siksi, että se, jarruttamalla kansallisen kielen taitavien kommunististen kaaderien muodostamista paikallisesta väestöstä, luo vaaran, että puolue irtaantuu kansallisten tasavaltojen proletaarijoukoista, vaan myös ja ennen kaikkea siksi, että se ravitsee ja kasvattaa ylläkuvattua poikkeamaa natsionalismiin ja vaikeuttaa taistelua sitä vastaan.

3. Tuomien kummankin näistä poikkeamista kommunismin asialle vahingollisena ja vaarallisena ja kiinnittäen puolueen jäsenten huomiota suurvenäläisen chauvinistisen poikkeaman erikoiseen vahingollisuuteen ja vaarallisuuteen edustajakokous kutsuu puo-

luetta hävittämään mitä nopeimmin nämä vanhan jätteen puoluerakennustyössämme.

Käytännöllisinä toimenpiteinä edustajakokous velvoittaa Keskuskomitean:

a) muodostamaan ylempityyppisiä marxilaisia opintokerhoja kansallisten tasavaltojen paikallisille puolueyöntekijöille;

b) kehittämään periaatteellista marxilaista kirjallisuutta paikallisilla kielillä;

c) lujittamaan Idän kansojen Yliopistoa ja sen osastoja paikkakunnilla;

d) muodostamaan kansallisten kommunististen puolueiden Keskuskomiteoiden yhteyteen instruktööriryhmiä paikallisista työntekijöistä;

e) kehittämään puolueen joukkokirjallisuutta paikallisilla kielillä;

f) tehostamaan tasavalloissa puoluekasvatustyötä;

g) tehostamaan tasavalloissa työtä nuorison keskuudessa.

„Pravda“ № 66.

maaliskuun 24 pnä 1923

Allekirjoitus: J. Stalin